

Кульчицький С.В., Мовчан О.М. Іноземна допомога голодуючим Україні. 1921–1923 // Політика і час, 2000, № 9–10.

О.М. Мовчан.

АМЕРИКАНСЬКА РУСЬКА НАРОДНА РАДА — організація закарпатських емігрантів у США (вихідців із Угорської Русі). Заснована 23 липня 1918 шляхом об'єднання у м. Гомстед (Хомстед, шт. Пенсільванія) двох організацій діаспори: «З'єднання греко-католицького руського братства» і «Зборів греко-католицького руського церковного братства». Очолив раду М.Чопей, секретарем призначено Ю.Гардоша. За своєю суттю була страховою організацією емігрантів. Від часу створення активно виражала й свою політичну позицію, особливо щодо визначення державно-правового статусу Закарпатської України після Першої світової війни. Політичну платформу сформульовано в меморандумі ради, складеному адвокатом Г.Жатковичем спеціально для вручення президенту США Т.В.Вільсону 21 жовтня 1918. Відповідно до меморандуму ставилася вимога, щоб «угорський народ визнали окремим і, якщо це буде можливо, цілком незалежним народом». У противному разі допускалось об'єднання з одним із сусідніх слов'янських народів на правах автономії. Якщо ж угорські кордони не змінюватимуться, то буде висунуто третій варіант — певна автономія у складі Угорщини. 26 жовтня 1918 рада вступила до «Центральноєвропейської демократичної унії» — союзу представників емігрантських осередків народів Центральної Європи на американському континенті. 12 листопада 1918 на своєму з'їзді у м. Скрантон (шт. Пенсільванія) вона висловилася за приєднання Закарпаття до щойно створеної Чехословаччини.

Літ.: Жаткович Г.И. Экспозе бывшего губернатора Подкарпатской Руси о Подкарпатской Руси. — Гомстед, 1921; Магочій П.Р. Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848–1948). — Ужгород, 1994; Нариси історії Закарпаття. — Ужгород, 1995, т. 2.

В.В. Лемак.

АНАБАПТИСТИ (від грец. ἀναβαπτίζω — знову хресту) — послідовники протестантської секти, які заперечували хрещення немовлят і виступали за свідоме обрання людиною християнської віри в дорослому віці. Сприймаючи передусім Новий Заповіт, вони розглядали Старий лише як доповнення до нього. Від 1519 рух А. розгорнувся у Швейцарії, звідки поширився на Західну та Центральну Європу. Під проводом Т. Мюнцера А. брали участь у Селянській війні в Німеччині 1524 – 25. Протягом 1534 – 35 А. утримували владу в м. Мюнстері (Північна Німеччина), де провели ряд зрівнювальних заходів, спрямованих на побудову в місті “небесного Єрусалиму”. Після розгрому Мюнстерської комуні в 1535 радикальний напрям руху А. пішов на спад, в А. общинах почали переважати пацифістські ідеї.